

LB-2002-1609

INSTANS:	Borgarting lagmannsrett - Kjennelse.
DATO:	2002-07-09
DOKNR/PUBLISERT:	LB-2002-1609
STIKKORD:	Begjæring om midlertidig forføyning. Disiplinærvedtak i foreningsforhold. Tvangsfullbyrdsloven § 15-1, § 15-2 og § 15-6.
SAMMENDRAG:	Lagmannsretten stadfestet namsrettens kjennelse om ikke å ta til følge begjæring om midlertidig forføyning fra travtrenere som hadde fått inndratt sin travtrenerbevilling og kjørelisens samt retten til å kjøre travløp med totalisator mv. for 4 år av domskomiteen i Det Norske Travselskap. Hovedkrav ble ikke ansett å foreligge. Lagmannsretten fant heller ikke grunn til å fastsette midlertidig forføyning etter tvangsfullbyrdsloven § 15-16 annet ledd.
SAKSGANG:	Oslo namsrett Nr 02-470 D - Borgarting lagmannsrett LB-2002-1609 K/04. Kjæremål til Høyesterett forkastet, HR-2002-1165 .
PARTER:	Kjærende part: A (Prosessfullmektig: Advokatfirmaet Per Danielsen & Co AS v/ advokat Per Danielsen v/ advokatfullmektig Ole Gramstad Jensen). Kjæremotpart: Det Norske Travselskap (Prosessfullmektig: Advokat Morten Søvik v/ advokatfullmektig Karianne Fagerlund Jensen).
FORFATTER:	Lagdommer Erik Chr Stoltz. Lagdommer Jørgen Brunsvig. Lagdommer Eystein Husebye.

Saken gjelder begjæring om midlertidig forføyning mot disiplinærvedtak truffet av Domskomiteen i Det Norske Travselskap.

A er travtrener og -kusk. Han er medlem av Det Norske Travselskap (heretter kalt DNT). A er ansatt i X AS, hvor ektefellen er eneaksjonær. Selskapet driver Norges største stall for travhester.

Statens Dyrehelsetilsyn traff i november 2001 vedtak om at A er ansvarlig for 58 brudd på forskrift om forbud mot bruk av legemidler m.m. til og visse former for behandling av konkurransehest (« doping ») av 31. januar 1987 nr. 65 gitt av Landbruksdepartementet i medhold av dyrevernsloven § 30 (heretter kalt dopingforskriften) § 1 andre ledd, jf § 2 i tidsrommet 1. januar til 29. september 2000. Etter dopingforskriften § 1 andre ledd, jf § 2 er det blant annet forbudt å starte i konkurranse med hest mindre enn fire døgn etter at det er brukt spesielt middel eller spesiell behandling som kan påvirke hestens prestasjonsevne eller temperament. Til grunn for vedtaket lå gjennomgang av veterinærjournalene fra to hesteklinikker. A har ved stevning 14. desember 2001 reist sak mot staten ved Statens Dyrehelsetilsyn med påstand om at vedtaket kjennes ugyldig.

På bakgrunn av gjennomgang av materialet fra Dyrehelsetilsynet traff DNTs domskomite 28. februar avgjørelse med slik *slutning*:

1. A født *.*.1960 dømmes for 48 overtredelser av DNTs Reglement § 36 og § 52, jf Dopingforskriftens § 1 og § 2 og § 3 første, tredje og fjerde ledd.
2. Premierregulering foretas som anført i dette vedtaks premisser, jf. Reglementets § 24 og § 74, punkt 2.1.
3. I medhold av Reglementets § 74 punkt 3.1, 3.2, 3.3 unndras As travtrenerbevilling og trener As kjørelisens, jf. Reglementets § 8 og § 11. Han fratras retten til å kjøre travløp med totalisator. Han nektes å oppholde seg i stallområde og hestering i forbindelse med totalisatorløp.
4. De rettighetstap som A er idømt jf. pkt. 3 ovenfor, skal gjelde for en periode av 4 - fire - år.

5. Eventuell appell gis ikke oppsettende virkning jf. DNTs Reglement § 88 fjerde ledd.

Avgjørelsen ble truffet med grunnlag i DNTs Reglement for travløp med totalisator i Norge (heretter kalt reglementet).

A valgte ikke å bringe avgjørelsen inn for DNTs appellutvalg. Ved prosesskrift 11. mars 2002 til Oslo namsrett begjærte A midlertidig forføyning mot DNT med påstand om at avgjørelsen truffet av DNTs domskomite 28. februar 2002 oppheves. Oslo namsrett avsa 12. april 2002 etter muntlige forhandlinger kjennelse med slik *slutning*:

1. Begjæringen tas ikke til følge.
2. I saksomkostninger for namsretten betaler A til Det Norske Travelskap kr 211.544 - tohundreogellevetusenfemhundreogførtifire - kroner med tillegg av 12 % rente innen to uker fra kjennelsens forkynnelse og frem til betaling skjer.

A har i rett tid påkjært kjennelsen. DNT har tatt til motmæle.

Kjærende part, A, har i hovedsak gjort gjeldende:

Kjæremålet retter seg mot både namsrettens bevisbedømmelse, rettsanvendelse og saksbehandling.

Hovedkravet er at domskomiteens avgjørelse kjennes ugyldig. Domskomiteens avgjørelse har virkninger som er nært beslektet med straffansvar. Det må derfor stilles strenge krav til rettssikkerhetsgarantier når det gjelder slike avgjørelser. Det vises til Idrettens voldgiftsretts dom 29. mars 2000 i Okekesaken. Det må blant annet foreligge overtredelse av en regel som gir grunnlag for sanksjoner som fastsatt, og kravene til subjektiv skyld må være oppfylt. Det bestrides at disse vilkårene er oppfylt.

Prinsipalt anføres at forføyningskravet må tas til følge. Domskomiteens avgjørelse bygger feilaktig på at A skal ha overtrådt reglementets § 36. Det var ikke A som innmeldte hestene. Han kan derfor ikke straffes for overtredelse av denne bestemmelsen.

Domskomiteens avgjørelse bygger på at dopingforskriften er overtrådt. Dette er en offentlig forskrift gitt i medhold av dyrevernloven. Etter legalitetsprinsippet krever eventuelle sanksjoner for overtredelse av denne forskriften hjemmel i lov. Dopingforskriften er ikke knyttet til noe sanksjonsapparat. Statens Dyrehelsetilsyn etterforsket først saken. Vedtaket ble oversendt DNT. Dette må være foretatt med forventning om sanksjoner i regi av DNT. DNTs vedtak må etter dette anses som et forvaltningsvedtak, jf forvaltningsloven § 2. DNTs avgjørelse blir på denne bakgrunn offentlig myndighetsutøvelse uten hjemmel i lov. Det vises særlig til at reglementets § 52 henviser til « de til enhver tid gjeldende » forskrifter.

Partene er enige om at det tidligere reglementet som trådte i kraft 1. januar 1998, gjelder i saken. Etter § 74 gjelder sanksjonene den som « uaktsomt eller forsettlig overtrer dette reglementet eller andre bestemmelser gitt av eller med samtykke fra DNT.. ». Bestemmelsen må tolkes slik at selve gjerningsbeskrivelsen må fremgå av reglementet. Den generelle henvisningen til dopingforskriften i § 52 i reglementet kan ikke gi grunnlag for sanksjoner i medhold av § 74. I det någjeldende reglementet er derimot gjerningsbeskrivelsen på denne bakgrunn inntatt.

Dagjeldende § 52 inneholder utelukkende et forbud mot å « dope hest ». Saken mot A bygger på overtredelser av karensbestemmelser, og ikke doping i tradisjonell forstand. På handlingstidspunktet forelå uansett ikke noen avklaring av hvordan bestemmelsen skal tolkes. Saken mot G ble først behandlet i ettertid. Uansett kan det ikke legges til grunn at partene var kjent med at § 52 skulle tolkes som en generell henvisning til dopingforskriften. Bestemmelsen må tolkes etter sin ordlyd. Det er klart at det ikke er spørsmål om bruk av ulovlige legemidler. DNTs generalsekretær har presisert at det er feil å kalle noen av de forhold som er tatt opp i saken mot A som « doping ». Det er ikke tale om prestasjonsfremmende legemidler. Alminnelige rettssikkerhetsgarantier må føre til at domskomiteens avgjørelse oppheves. Sterke reelle hensyn tilsier at det er urimelig å opprettholde en

tolkning som tillater fire års utestengelse for noe som ikke er i nærheten av å være doping.

Domskomiteens avgjørelse bygger på det nye reglementet, som ikke var trådt i kraft på handlingstidspunktet. Det vises til at det nye reglementet ble oversendt fra DNT sammen med avgjørelsen. Domskomiteens avgjørelse må være påvirket av problemstillingene som ble avdekket i forbindelse med G-avgjørelsen, og som førte til omformulering av § 52. Dette må lede til ugyldighet, jf også prinsippet i grunnloven § 97.

Det foreligger uansett ikke hjemmel til å utestenge A fra travbanene. Et slikt forbud er av politirettslig karakter og krever hjemmel i lov. Det er ikke påvist at forbudet har grunnlag i privat autonomi, og at det eventuelt foreligger vedtak fra eierne av de respektive travbaner.

Vilkårene for subjektiv skyld etter reglementets § 74 foreligger ikke. Når det gjelder § 36, vises det til at A verken foretok innmeldingen eller medvirket til dette. Dersom § 52 sammenholdt med dopingforskriften blir ansett å inneholde en gjerningsbeskrivelse, må skyldspørsmålet vurderes opp mot det å tilføre medisin med kunnskap om at hesten skulle starte i løp før utløpet av karenstiden. Det vises til formuleringen «dope hest». Spørsmålet er ikke berørt av domskomiteen. Klarhetskravet etter § 77 er ikke oppfylt.

Domskomiteens premisser på side 31 viser at den ikke har vært klar over innholdet av begrepene forsett og uaktsomhet. Komiteen må ha lagt til grunn at handlingene er forsettlige med mindre det var adgang til dispensasjon fra kravet til karenstid. Kravet til subjektiv skyld er ikke nærmere behandlet. Dette tilsier at domskomiteen bare vurderte skyldspørsmålet i forhold til § 36, hvor dette er lettere å konstatere med utgangspunkt i objektive kriterier som veterinærjournaler m.v.

Etter § 52 er det derimot spørsmål om A var klar over eller regnet det som overveiende sannsynlig at en hest skal starte i et løp på et gitt tidspunkt, og således lar hesten bli behandlet med et medikament som han vet eller regner det som overveiende sannsynlig at utløser karenstid av en lengde som gjør at hesten ikke kan starte uten å bryte karenstiden. Ved vurderingen skulle det også ha vært sett hen til at det dreier seg om 48 mulige brudd på karenstiden, mens stallen årlig har ca 6.000 veterinærbehandlinger.

Det foreligger en rekke andre saksbehandlingsfeil ved domskomiteens avgjørelse som må føre til opphevelse av vedtaket. Grunnleggende rettssikkerhetsgarantier, som også DNT erkjenner at gjelder, er ikke overholdt. Domskomiteens medlemmer var inhabile. Samme komite har tidligere idømt A 10 års utestengelse i forbindelse med en dom i en straffesak, som er påanket. Domskomiteens avgjørelse i den tidligere saken ble først stadfestet av appellkomiteen etter at samtlige medlemmer var skiftet ut. Appellkomiteens avgjørelse ble opphevet av Oslo namsrett. Domskomiteens medlemmer har åpenbart hatt et syn på A som var farget av den tidligere saken. Namsrettens avgjørelse i den tidligere saken innebar et prestisjetap for komiteen. A fikk på denne bakgrunn ikke noen betryggende behandling av domskomiteen.

As anmodet DNT om utsettelse av saken til søksmålet mot Statens Dyrehelsetilsyn var avgjort. A har sterke innvendinger mot tilsynets bevisvurdering. DNT skulle på bakgrunn av det alminnelige lojalitetsprinsipp som gjelder i kontrakts- og foreningsforhold ha utsatt behandlingen i domskomiteen.

Uansett har domskomiteens feil når det gjelder spørsmålet om overtredelse av reglementets § 36 påvirket straffutmålingen. A er dømt for overtredelse av to straffebud. Det kan under enhver omstendighet bare dreie seg om overtredelse av ett straffebud.

Domskomiteens avgjørelse bygger på feil faktum. Avgjørelsen bygger på veterinærjournaler. Journalene er imidlertid ikke ført med sikte på å være bevismateriale i sak om karenstid. Det er tidvis stokket om på behandlings-, kontroll- og faktureringsdato. Journalene er beheftet med så stor usikkerhet at man ikke med sikkerhet kan fastslå at karenstidbestemmelsene er overtrådt. A fastholder at opplysningene som danner grunnlaget for utestengelsen er uriktige.

I straffesaken mot G la Tønsberg tingrett til grunn at det var påvist feil ved journalføringen ved *** hesteklinikk. Det kunne ikke ses bort fra at det forelå feilføringer i de to tilfellene som var grunnlag for straffesaken mot G. Det er de samme veterinærene som foresto behandlingen i flere tilfeller som omfattes av saken mot A. Det dreier seg om samme hesteklinikker, samme

registreringssystem og samme sekretær som foretok registreringene i databasen. De samme rettssikkerhets-garantier må gjelde i forholdet mellom DNT og A. Prinsippet om at bevistvilen skal komme A til gode må medføre opphevelse av domskomiteens avgjørelse.

Komiteens avgjørelse bygger på utenforliggende hensyn. X AS har saksøkt DNT med krav om erstatning for tap som følge av den første utestengelsen, som ble opphevet av namsretten. Det er nærliggende at den nye avgjørelsen bygger på den villfarelse at den opphever årsakssammenhengen i forhold til fremtidige tap.

Utestengelse av A i fire år som følge av eventuelle brudd på karensbestemmelser gitt av hensyn til dyrenes ve og vel er så åpenbart urimelig at avgjørelsen må settes til side. Karensbestemmelsene er særnordiske. Veterinærene er overbevist om at hestene ikke har lidd noen overlast. Avgjørelsen er så klart urimelig at det foreligger myndighetsmisbruk, jf Woxholt: Foreningsrett (1998) s. 448. Det vises også til avtaleloven § 36 som må komme til anvendelse da det foreligger et avtaleforhold mellom A og DNT på bakgrunn av hans medlemsskap i foreningen. Ovennevnte må uansett være et tolkningsmoment ved vurderingen av om § 52 i reglementet er anvendelig.

Subsidiært anføres at namsrettens kjennelse må oppheves som følge av saksbehandlingsfeil. Premissene er uklare. Namsretten konstaterte på side 19 i kjennelsen at det fremstår som underlig at A av domskomiteen er holdt ansvarlig for overtredelse av § 36 i reglementet. Bestemmelsen gjelder innmelders ansvar i forbindelse med starterklæring av hestene. Partene er enige om at A ikke innmeldte hestene. På bakgrunn av de rettssikkerhetsgarantier som må gjelde for slike avgjørelser, skulle namsretten på denne bakgrunn ha lagt til grunn at avgjørelsen fra domskomiteen må oppheves. Under enhver omstendighet må avgjørelsen anses delvis ugyldig. Straffutmålingen er basert på at to bestemmelser er overtrådt.

Namsretten har misforstått kravet i reglementets § 77 om art en avgjørelse klart skal angi hvilket faktisk forhold og hvilke bestemmelser som er anvendt. Namsretten tar ikke konsekvensen av det åpenbart gale faktum som ligger til grunn for domskomiteens avgjørelse.

Forføyningsgrunn foreligger. Domskomiteens avgjørelse innebærer et yrkesforbud for A som travkusk. Virksomheten til X AS, som har 10 heltidsansatte, er avhengig av A, som står for den daglige driften. Mange hesteeiere stiller som betingelse at A kjører hestene i løp. Hestesport har vært en del av As liv siden fødselen. Avgjørelsen innebærer dermed også en voldsom menneskelig påkjenning. Det er støtende for rettsfølelsen at et brudd på karensbestemmelser i medhold av dyrevernlovgivningen medfører yrkesforbud i fire år.

Dersom retten kommer til at hovedkrav ikke er sannsynliggjort, anmodes om at begjæringen likevel tas til følge. Det foreligger åpenbart « fare ved opphold », jf tvangsfullbyrdsloven § 15-6 annet ledd.

Saken reiser omfattende problemstillinger. As fremtid som travkusk beror på utfallet av saken. Det begjæres på denne bakgrunn muntlige forhandlinger, jf tvistemålsloven § 403.

Kjærende part har nedlagt slik *påstand*:

Prinsipalt:

1. Det Norske Travselkaps domskomites avgjørelse av 28.02.02 oppheves med umiddelbar virkning.
2. A tilkjennes sakens omkostninger for alle retter, med tillegg av lovens forsinkelsesrente regnet fra forfall og til betaling skjer.

Subsidiært:

1. Oslo namsretts kjennelse av 12.04.02 oppheves, og saken hjemsendes til ny behandling i namsretten.
2. A tilkjennes sakens omkostninger for alle retter, med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall og til betaling skjer.

Kjæremotparten, Det Norske Travelskap, har i hovedsak gjort gjeldende:

Det bestrides at det foreligger et hovedkrav. Domskomiteens avgjørelse er ikke straff i grunnlovens § 96s forstand eller et forvaltningsvedtak. Vedtakets karakter medfører imidlertid at det må stilles krav til rettssikkerheten. Disse kravene er imidlertid oppfylt gjennom DNTs regelverk og praktiseringen av dette.

Avgjørelsen i Okeke-saken truffet av Idrettens voldgiftsrett atskiller seg på vesentlige punkter fra nærværende sak. I Okekesaken forelå rettskraftig dom i offentlig straffesak.

EMK art 6 kommer ikke til anvendelse. Konvensjonen retter seg mot stater. EMK art. 6 gjelder dertil bare strafferettslige anklager. DNTs vedtak er derimot en foreningsrettslig sanksjon som følger sivilrettslige regler. Argumentet om forhåndsdomming gjør seg ikke gjeldende da det ikke foreligger straffesak mot A i anledning brudd på karensbestemmelsene. Prinsippet bak uskyldspresumsjonen er uansett ivaretatt gjennom behandlingen i DNT.

Legalitetsprinsippet kommer ikke til anvendelse. Prinsippet gjelder ved offentlig myndighetsutøvelse. Tilsvarende hensyn gjør seg ikke gjeldende for sanksjoner truffet av en forening. Ved innmeldelsen aksepterer et medlem å være undergitt foreningens regelverk. Domskomiteens avgjørelse er truffet i medhold av foreningens regelverk.

DNT har ikke håndhevet offentligrettslige regler. Det er vist til dopingforskriften i regelverket. Vedtakskompetansen er forankret i organisasjonens regelverk. Både regelverket og dopingforskriften er kjent for medlemmene. DNT har hjemmel i sitt interne regelverk til å beslutte den aktuelle sanksjon. Dyrehelsetilsynet etterforsket saken. Dette må anses å ha styrket As rettssikkerhet, ikke svekket den. DNTs etterfølgende behandling skjedde uavhengig av tilsynet. DNT samarbeidet ikke med tilsynet under dets etterforskning. DNT har utelukkende mottatt diskett med oversikt over hester behandlet ved to hesteklinikker, samt levert fra seg startlister til tilsynet. Henvisningen til DNTs reglement i dopingforskriften § 14 er uten betydning for DNTs sanksjonskompetanse.

Domskomiteen anvendte det reglementet som gjaldt før 1. juni 2001. Uansett medførte endringene som trådte i kraft 1. juni 2001 ikke noen endring i § 52 første ledd. Første ledd har ikke vært endret siden 10. januar 1996. Domskomiteen foretok i sin avgjørelse ingen vurdering etter de nye bestemmelsene i § 52 annet og tredje ledd.

Det foreligger ikke feil ved rettsanvendelsen. A må anses som ansvarlig innmelder av hestene etter reglementets § 36 uavhengig av om det var han som faktisk ringte inn påmeldingen.

Når en profesjonell trener har hester i sin stall, skjer all innmelding på vegne av treneren. Treneren vurderer og avgjør i samråd med eier om en hest skal meldes på løp. Det vises også til forklaringen fra travtrener Gunnar Eggen for namsretten. A bestred ikke at han var innmelder før under den muntlige forhandlingen for namsretten på tross av at dette var lagt til grunn i vedtaket til Statens Dyrehelsetilsyn. Subsidiært anføres at han medvirket til innmeldelsen av hestene.

A er videre uansett ansvarlig i forhold til dopingforskriften som trener og kjører. Treners ansvar fremgår av dopingforskriften § 3, som det er vist til i reglementets § 18, § 53 og § 52. DNT slutter seg til namsrettens vurdering av at A er dømt for å starte i løp med hest som er undergitt startforbud etter reglene om karenstid.

Domskomiteens avgjørelse har grunnlag i reglementets § 36 annet og tredje ledd, som kanalisierer ansvar for innmelding av hester til løp, og § 52 første ledd som viser til at det etter de til enhver tid gjeldende forskrifter om forbud mot bruk av legemidler m.m. er forbudt å dope hest som skal delta eller starte i travløp. Dopingforskriften § 1 oppstiller forbudet mot å starte i konkurranse etter bruk av bestemte typer legemidler m.v., og § 2 angir karenstiden for de ulike typer behandling. Namsretten har korrekt lagt til grunn at reglementets § 74 første ledd må tolkes slik at hele forskriften må anses tatt inn i reglementet.

Namsretten har korrekt lagt til grunn at « å dope hest » i reglementets § 52 første ledd må forstås som en henvisning til reglene i dopingforskriften. Til grunn for tolkningen la namsretten blant annet den alminnelige forståelsen av dette i travmiljøet på bakgrunn av vitneførselen for namsretten.

Startforbudet i karenstiden omfatter på denne bakgrunn ikke bare prestasjonsfremmende midler. Til grunn for reglene ligger dyrevernhensyn. I tillegg kommer hensynet til å sikre lik konkurranse og publikums tillit til spillet. En hest som starter innenfor karenstiden vil kunne starte oftere enn andre og dermed tjene inn mer penger. Faktisk inntjening har dertil betydning for hestens salgsverdi.

Det bestrides at domskomiteens avgjørelse bygger på en misforståelse av skyldkravet. Vurderingstemaet er hvorvidt A har utvist uaktsomhet eller forsett vedrørende start med hest i strid med karensbestemmelsene i reglementets § 36 og § 52. Begge bestemmelser rammer medvirkning. Skyldkravet er vurdert i forhold til begge bestemmelser og for hvert enkelt tilfelle, jf avgjørelsen s. 31 angående behandling med Perlutex. Det ble vurdert hvem som hadde kunnskap om behandlingen av hestene samt kunnskap om startene i løp.

Domskomiteens avgjørelse ligger innenfor rammene av de interne vedtektene. Rettssikkerheten er ivaretatt gjennom en forsvarlig saksbehandling. A valgte ikke å møte under behandlingen i domskomiteen og begrenset dermed selv muligheten for kontradiktorisk behandling. Vedtaket er ikke til hinder for at A fortsetter som travtrener, men utenfor DNT.

Det bestrides at unnlåtelsen av å avvente rettskraftig avgjørelse i saken anlagt av A mot staten angående gyldigheten av vedtaket til Statens Dyrehelsetilsyn innebærer saksbehandlingsfeil. DNT kan treffe vedtak i kraft av foreningens selvstyre og selv dømmere. Medlemmene har akseptert dette ved å tiltre organisasjonen. Muligheten for parallell behandling fremgår også av dopingforskriften § 14. Det er videre ikke grunn til å anta at tilsynets vedtak er ugyldig.

Habilitetskravet til domskomiteens medlemmer reguleres ikke av EMK art. 6, men alminnelige foreningsrettslige regler, jf Woxholt: Foreningsrett (1989) s. 273 flg. Medlemmene i domskomiteen hadde ingen fremtredende særinteresse som tilsa at de ikke burde ha deltatt i behandlingen i saken. Etter prinsippet i reglementets § 86 avgjør komiteen selv sin habilitet. Domskomiteen foretok en grundig behandling og fant ikke grunnlag for reaksjon i 10 av de 58 forholdene som inngikk i Dyrehelsetilsynets vedtak.

Det er ikke feil å anvende § 36 og § 52 samtidig. De retter seg mot samme gjerningsbeskrivelse og ivaretar samme formål. § 52 konsumerer § 36. Subsidiært anføres at anvendelsen av § 36 i tillegg til § 52 ikke har virket straffskjerpene. Det vises til domskomiteens avgjørelse. Eventuelle saksbehandlingsfeil har ikke påvirket avgjørelsen.

Det foreligger ikke feil i det faktiske grunnlag for vedtaket. Veterinærjournalene er betryggende bevis. Det ble videre foretatt en inngående bevisvurdering som blant annet også omfattet annet skriftlig materiale og forklaringer fra involverte veterinærer. A valgte selv ikke å medvirke til å opplyse saken. Bevisvurderingen i straffesaken mot G er uten betydning. DNT har egne saksbehandlingsregler. DNT valgte å benytte en sikkerhetsmargin på en dag i forhold til utløpet av karenstiden. Eventuell tvil om nøyaktigheten ved føringen av veterinærjournalene ble dermed eliminert, jf avgjørelsen s. 24. I straffesaken mot G dreide det seg bare om to tilfelle av brudd på karenstiden. Begge tilfellene gjaldt en dag.

Namsretten unnlot med rette å overprøve DNTs skjønn med hensyn til om vedtak skal treffes, og når det gjelder selve reaksjonsutmålingen. Namsretten fant imidlertid at myndighetsmisbruk ikke forelå. Namsrettens prøvelse er i overensstemmelse med de alminnelige prinsipper i forhold til foreningers selvstyre. Det er vanlig at foreninger har kompetanse til å ilegge medlemmene sanksjoner.

Det er ikke grunnlag for å sette avgjørelsen til side gjennom rimelighetssensur i medhold av avtaleloven § 36 eller prinsippene om myndighetsmisbruk. Det foreligger ikke urimelighet eller kvalifisert ubalanse i reaksjonen som er fastsatt.

Det bestrides at avgjørelsen fra domskomiteen bygger på utenforliggende hensyn. Det vises videre til at en annen travtrener, G, tidligere var ilagt rettighetstap for samme type overtredelser.

Heller ikke kravet til sikringsgrunn er oppfylt. Avgjørelsen hindrer ikke A i fortsatt å arbeide for X AS. Det er ikke grunnlag for identifikasjon mellom A og arbeidsgiver. Det er ikke fremlagt bevis for at hesteeiere har satt som vilkår at A kjører hestene i løp for fortsatt å benytte stallen.

Det er ikke grunnlag for midlertidig forføyning etter tvangsfullbyrdsloven § 15-6 annet ledd

dersom hovedkravet ikke er sannsynliggjort. Det kreves i tilfelle kvalifisert grad av fare ved opphold som følge av at gjenoppretting ikke kan skje. A kan fortsette innen travsporten dersom avgjørelsen skulle bli kjent ugyldig. Sannsynligheten for at avgjørelsen blir kjent ugyldig er liten. Også ulempene som DNT blir påført ved midlertidig forføyning må tas i betraktning. Dersom A gis medhold, vil dette skade travsporten, sportens omdømme, omsetning av hest og publikums tillit til hestesporten. Subsidiært kreves at A eventuelt blir pålagt å stille sikkerhet.

Muntlige forhandling er ikke nødvendig da anførselene er tilstrekkelig belyst gjennom utvekslingen av prosesskrift.

Kjæremotparten har nedlagt slik *påstand*:

1. Namsrettens kjennelse stadfestes.
2. A tilpliktes å betale Det Norske Travselsskaps omkostninger for lagmannsretten med NOK 61.200 pluss merverdiavgift, med tillegg av lovens morarente fra to uker fra forkynnelsen til betaling skjer.

Subsidiært må den kjærende part gis en frist for å reise søksmål, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 15-8 tredje ledd.

Lagmannsretten bemerker:

Partene har utvekslet omfattende prosesskrifter for lagmannsretten. Lagmannsretten finner at saken er tilfredsstillende opplyst, og at det ikke foreligger særlige grunner som tilsier muntlige forhandlinger.

Lagmannsretten er kommet til samme resultat som namsretten og kan i hovedsak slutte seg til namsrettens begrunnelse. Lagmannsretten har full prøvelsesrett i forhold til namsrettens avgjørelse. Det er derfor ikke grunn til også å ta stilling til om det foreligger saksbehandlingsfeil som kan gi grunnlag for å oppheve namsrettens kjennelse, tvistemålsloven § 403 annet ledd, jf § 388.

Midlertidig forføyning kan bare besluttes dersom både det krav som det begjæres forføyning for (hovedkravet), og sikringsgrunn sannsynliggjøres, jf tvangsfullbyrdelsesloven § 15-1, jf § 15-2, jf § 15-6. I tillegg må det blant annet foreligge proporsjonalitet mellom saksøkers interesse i forføyningen og de skader eller ulemper som saksøkte blir påført, jf tvangsfullbyrdelsesloven § 15-2 annet ledd.

Lagmannsretten tar først stilling til om hovedkravet er sannsynliggjort. Det er fremsatt en rekke anførsler angående gyldigheten av avgjørelsen som domskomiteen i DNT traff 28. februar 2002.

Reglementet til DNT er basert på at avgjørelser om sanksjoner treffes av en domskomite, og at dens avgjørelser kan bringes inn for et appellutvalg. I tillegg har også DNTs styre en viss myndighet i slike saker. DNT har ikke bestridt at de alminnelige domstoler i denne saken kan overprøve domskomiteens avgjørelse både når det gjelder rettsanvendelsen, saksbehandlingen, det faktiske grunnlaget for avgjørelsen og om det foreligger myndighetsmisbruk.

Lagmannsretten finner det klart at domskomiteens avgjørelse ikke er et forvaltningsvedtak. Disiplinæavgjørelsen ble truffet på grunnlag av DNTs reglement og bygger følgelig på foreningsrettslige bestemmelser om hvilke overtredelser som kan medføre sanksjoner fra DNT, hvilke organer innen DNT som har avgjørelsesmyndighet m.v. Selv om blant annet reglementets § 52 bygger på at brudd på plikter fastsatt i offentlig lovgivning også representerer brudd på reglementet, innebærer ikke dette at håndhevelse av denne bestemmelsen i reglementet må anses som utøvelse av offentlig myndighet. Oversendelsen av Dyrehelsetilsynets vedtak medførte ikke noen plikt for DNT til å vurdere As opptreden i forhold til reglementet. Disiplinævedtaket krever følgelig ikke hjemmel i lov. A har gjennom sitt medlemskap i DNT akseptert å være undergitt reglementet.

Påtalemyndigheten har ikke reist straffesak mot A med grunnlag i mistanke om overtredelser av dopingforskriften. Det oppstår dermed ikke spørsmål om mulig gjentatt strafforfølgning som angitt i EMK art. 6 nr. 2. I Okeke-saken forelå en tidligere frifinnende dom i straffesak angående det samme

saksforholdet som lå til grunn for disiplinærforføyningen, jf RG-2000-1401 . Disiplinærforføyningen kan videre etter lagmannsrettens oppfatning ikke anses som straff i grunnloven § 97s forstand.

Domskomiteens vedtak har inngripende virkninger overfor A. Lagmannsretten legger til grunn at reglementet må forstås slik at det gjelder en rekke rettssikkerhetsgarantier ved spørsmål om illeggelse av straff eller rettighetstap i reglementets forstand. Det vises særlig til bestemmelsene i § 75 flg. Det kan imidlertid ikke stilles like strenge krav som i straffeprosessen. Det fremgår av domskomiteens avgjørelse at slike rettssikkerhetsgarantier er lagt til grunn også ved behandlingen av saken mot A. Ved vurderingen av saksbehandlingen må det imidlertid tas i betraktning at A valgte ikke å benytte seg av enkelte av de rettssikkerhetsgarantier som forelå. Han unnlot å møte for domskomiteen, og fremsatte heller ikke alle innsigelser skriftlig på dette tidspunkt. Han valgte videre ikke å bringe saken inn for DNTs appellutvalg.

Domskomiteens avgjørelse er truffet under henvisning til brudd på § 36 og § 52 i reglementet. Reglementets § 52 første ledd lyder:

Etter de til enhver tid gjeldende forskrifter om forbud mot bruk av legemidler m.m. og visse former for behandling gitt av Landbruksdepartementet med hjemmel i lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, § 30, er det forbudt å dope hest som skal delta eller starte i travløp.

Lagmannsretten er kommet til at forbudet mot « å dope hest » må forstås som en generell henvisning til bestemmelsene i forskrift av 31. januar 1987 nr. 65 om forbud mot bruk av legemidler m.m. til og visse former for behandling av konkurransehest (« doping »). Bestemmelsen i § 52 første ledd viser til hjemmelen for denne forskriften. Uttrykket « doping » er angitt som en korttittel i den offisielle betegnelsen på forskriften. Forskriften skiller ikke mellom karenstid på grunn av bruk av f.eks. prestasjonsfremmende legemidler og tilfelle hvor karenstid bare er begrunnet i hensynet til dyrehelsen mv. Ut fra sammenhengen tilsier dette at formuleringen « å dope hest » ikke er ment som en begrensning til tilfelle hvor legemidler er benyttet for å fremme prestasjonsevnen.

Av dopingforskriften § 1 annet ledd fremgår at det er forbudt å starte i konkurranse med hest etter at det er brukt spesielt middel eller spesiell behandling som kan påvirke hestens prestasjonsevne eller temperament. Startforbudet gjelder uansett om middelet eller behandlingen har hatt slik virkning i det aktuelle tilfellet, og uansett om behandlingen er gjennomført for å forebygge eller helbrede sykdom eller skade hos hesten. Startforbudet gjelder i fire døgn. For enkelte særskilte behandlingsformer foreligger startforbud i henholdsvis 14 og 180 døgn, jf forskriftens § 2. Av § 3 fremgår blant annet treners plikt til å varsle stevneveterinæren om eventuell tilførsel av legemidler eller behandling som kan komme inn under § 1 og § 2 mv.

I reglementets § 74 heter det innledningsvis:

Den som uaktsomt eller forsettlig overtrer dette reglementet eller andre bestemmelser gitt av eller med samtykke fra DNT, kan, uansett hvilke andre følger overtredelsen måtte medføre, ilegges straff i form av.....

Lagmannsretten finner det klart at sanksjonsbestemmelsen også gjelder ved overtredelse av bestemmelser som det er vist til i reglementet. Det kan ikke stilles krav om at for eksempel de enkelte bestemmelsene i dopingforskriften må være gjentatt i reglementet.

Selv om § 52 kunne ha vært formulert klarere, foreligger etter lagmannsrettens oppfatning på denne bakgrunn grunnlag for å fastsette tidsbestemt rettighetstap etter § 74 ved brudd på karenstid fastsatt av hensyn til dyrehelsen. Kunnskap om forskriftens bestemmelser om karenstid er grunnleggende for trener som driver profesjonelt med konkurransehest.

Lagmannsretten finner ikke grunnlag for at domskomiteen skal ha lagt det nye reglementet, som trådte i kraft 1. juni 2001, til grunn for sin avgjørelse i stedet for reglementet som trådte i kraft 1. januar 1998. Det bemerkes for øvrig at § 52 første ledd ikke var endret i det nye reglementet.

Det fremgår av domskomiteens avgjørelse at det sentrale rettsbrudd i forhold til dopingsforskriften var å la en hest starte innenfor karenstiden. Lagmannsretten tolker domskomiteens avgjørelse slik at det er overtredelsene av dopingforskriften, jf reglementets § 52 første ledd, jf § 74 som har vært avgjørende for avgjørelsen om rettighetstap for A.

I domskomiteens avgjørelse er det også vist til brudd på innmelders plikt til å forhindre overtredelse av karensbestemmelsene etter § 36. Også andre enn ansvarlig trener kan etter § 36 foreta selve innmeldingen til travløp. Når en hest er oppstallet hos en ansvarlig trener, må det etter det opplyste legges til grunn at treneren beslutter om en hest skal innmeldes og eventuelt starte i travløp. Slik saken står finner lagmannsretten imidlertid ikke grunn til å ta stilling til om A ved sin opptreden også overtrådte § 36, eller om disse bestemmelsene kan anvendes i konkurrans ved avgjørelser om rettighetstap etter reglementets § 74. Det er ikke holdepunkter for at domskomiteen har lagt til grunn at overtredelsene av § 36 er ansett som en straffskjerpene omstendighet i forhold til overtredelsene av § 52.

Skyldkravet etter reglementets § 74 knytter seg til vilkårene for ansvar etter § 52, jf dopingforskriften § 1, jf § 2 og § 3. Hovedspørsmålet er om A da han lot hesten starte i løp var kjent med behandlingen og tidspunktet for denne, eventuelt om han kan bebreides for uaktsomhet i denne forbindelse. Problemstillingen er ikke komplisert.

Domskomiteens har i sin avgjørelse tatt stilling til skyldkravet for hver enkelt overtredelse. Gyldigheten av domskomiteens avgjørelse kan på bakgrunn av det aktuelle saksforholdet ikke være betinget av en nærmere begrunnelse for komiteens bevisvurdering angående skyldkravet for hver enkelt overtredelse. A synes heller ikke i ettertid å ha anført at han i enkelttilfelle skal ha vært ukjent med at hesten var behandlet med legemidler som angitt i dopingforskriften § 1, eller med beslutningen om å innmelde hesten til løp eller la den starte i de enkelte tilfelle. Det bemerkes for øvrig at det har formodningen sterkt mot seg at ansvarlig trener ikke har fulgt opp disse helt sentrale spørsmål når det gjelder behandling av hestene og beslutning om å starte i travløp.

Etter lagmannsrettens oppfatning gir avgjørelsen ikke holdepunkter for at domskomiteen har lagt feil forståelse til grunn når det gjelder begrepene forsett eller uaktsomhet. Domfellelsen for uaktsomhet i tilfelle hvor domskomiteen har lagt til grunn at dispensasjon ville ha blitt innvilget dersom det var søkt om det, fremstår som en henvisning til at A eventuelt kan bebreides for å ha unnlatt å avklare om dispensasjon forelå eller lignende. Mulig tvil angående As kunnskap om slike faktiske forhold på handlingstidspunktet er dermed uansett kommet ham til gode.

Domskomiteens avgjørelse ble truffet blant annet etter gjennomgang av opplysninger om veterinærbehandling, herunder veterinærjournaler og opplysninger innhentet fra behandlende veterinærer. Det vises videre til at Statens Dyrehelsetilsyn i forkant hadde gjennomført en relativt omfattende kontroll av veterinærjournalene. Av hensyn til eventuell feilføring av dato benyttet domskomiteen en sikkerhetsmargin på en dag. A ble frifunnet i de tilfelle det bare gjensto en dag av karenstiden i henhold til de kontrollerte opplysningene om tidspunktet for veterinærbehandling. Også på dette punkt er følgelig mulig bevisvil kommet A til gode. Lagmannsretten viser videre til at det foreligger en rekke tilfelle hvor hester er stilt til start bare en til to dager etter behandling. I en del tilfelle gjensto en lengre del av karenstiden på det tidspunkt hesten ble stilt til start. Avgjørelsen knytter seg til en rekke tilfelle av brudd på karensbestemmelsene.

Lagmannsretten finner det klart at DNT ikke hadde plikt til å avvente rettskraftig avgjørelse i rettssaken A har anlagt mot staten ved Dyrehelsetilsynet før spørsmålet om disiplinærforføyning ble tatt opp til behandling. DNT gjennomførte en selvstendig behandling av samtlige vilkår for reglementsbrudd. En forening må for øvrig ha stor grad av skjønnsfrihet i slike spørsmål.

Etter lagmannsrettens oppfatning er det heller ikke ellers saksbehandlingsfeil ved domskomiteens avgjørelse som kan gi grunnlag for ugyldighet. Avgjørelsen inneholder en grundig gjennomgang av det generelle saksforholdet og de prinsipper som ligger til grunn for avgjørelsen. Dertil foreligger en redegjørelse for hvert enkelt tilfelle. Så vel de faktiske forhold som skyldkravet er behandlet, jf reglementets § 77. Manglende omtale av dopingforskriften § 3 har åpenbart ikke hatt betydning for konstateringen av at § 52 var overtrådt.

Tidligere behandling av en annen disiplinærsak mot A innebærer i seg selv ikke

inhabilitetsgrunn. Habilitetskravet kan ikke være strengere ved slike avgjørelser i foreningsforhold enn etter domstolloven § 108. Det er ikke påberopt forhold som tilsier at det var oppstått et slikt motsetningsforhold mellom medlemmer av domskomiteen og A at dette gir grunnlag for inhabilitet. Det bemerkes for øvrig at DNT først tok opp saken mot A etter at Dyrehelsetilsynet oversendte sitt vedtak. Dyrehelsetilsynets undersøkelser ble gjennomført etter at det var kommet opplysninger om mulig brudd på karensbestemmelsene foretatt av en annen travtrener. Det er under enhver omstendighet ikke sannsynliggjort at det foreligger saksbehandlingsfeil som kan ha virket inn på resultatet.

Lagmannsretten finner det heller ikke sannsynliggjort at avgjørelsen bygger på utenforliggende hensyn. Også mulige brudd på karenstiden foretatt av andre travtrenere er for øvrig behandlet på tilsvarende måte.

Utestengelse i fire år er en streng reaksjon. Til grunn for avgjørelsen ligger imidlertid en rekke brudd på karenstiden. I en del tilfelle gjensto dertil en lengre del av karenstiden. Antall brudd over en begrenset periode tilsier at A i stor utstrekning har valgt å neglisjere de begrensninger som følger av dopingforskriften § 1 - § 3. Omfanget av slike brudd i As tilfelle innebærer at det ikke finnes sammenlignbar praksis. Det må videre anses å være av sentral betydning for DNT å håndheve disse bestemmelsene. Karensbestemmelsene er en praktisk forholdregel for å hindre bruk av legemidler med sikte på å øke en hests prestasjonsevne. Også hensynet til dyrets helse krever at karensbestemmelsene blir overholdt. Brudd på bestemmelsene kan videre føre til at en hest starter i flere løp enn helsetilstanden tilsier. Dette kan påvirke konkurransesituasjonen i forhold til hesteeiere som følger reglene. En hest kan videre bli ansett å ha større vinnerpotensiale enn helsetilstand tilsier. Dette kan få betydning for hestens omsetningsverdi. Omfattende brudd på karensbestemmelsene kan videre virke negativt på publikums tillit til sporten.

Prøvelsesretten for de alminnelige domstolene er begrenset når det gjelder den skjønnsmessige utmålingen av en slik disiplinærforføyning fastsatt av en forening i henhold til interne regler. Lagmannsretten er kommet til at reaksjonen ikke kan anses kvalifisert urimelig. Det er dermed heller ikke sannsynliggjort at avgjørelsen er ugyldig som følge av myndighetsmisbruk. Hovedkravet er dermed ikke sannsynliggjort.

Lagmannsretten finner ikke grunn til å fastsette midlertidig forføyning etter tvangsfullbyrdelsesloven § 15-6 annet ledd. Kravet retter seg mot disiplinærforføyning besluttet av en forening. Rettighetstapet er fastsatt som reaksjon på brudd på sentrale bestemmelser for foreningen.

Namsrettens avgjørelse blir etter dette å stadfeste idet lagmannsretten også er enig i namsrettens avgjørelse av saksomkostningene.

Kjæremålet har vært forgjeves. Lagmannsretten finner at A bør pålegges å dekke DNTs saksomkostninger også for lagmannsretten etter hovedregelen i tvangsfullbyrdelsesloven § 3-4, jf tvistemålsloven § 180 første ledd. DNT har for lagmannsretten krevet dekket saksomkostninger med kr 61.200 med tillegg av kr 14.688 i merverdiavgift. Lagmannsretten har intet å bemerke til omkostningskravets størrelse, og det tas til følge.

Kjennelsen er enstemmig.

Slutning:

- 1. Namsrettens kjennelse stadfestes.*
- 2. I saksomkostninger for lagmannsretten betaler A til det Norske Travselsskap kr 75.888 - syttifemtusenåttehundreogåttiåtte - innen to - 2 - uker fra forkynnelsen av denne kjennelse med tillegg av renter etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra forfall til betaling skjer.*